

PhDr. Aleš Opekar, CSc.

kontakt:

opekar@udu.cas.cz; T +420 220303 936; GSM +420 603 419 198

pozice:

vědecký pracovník oddělení muzikologie ÚDU AV ČR

zaměstnání:

od 2019 – Ústav dějin umění, Akademie věd České republiky, Praha, vědecký pracovník
2006–2023 – Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno,
2013–2018 – Český rozhlas Vltava, Praha, hudební dramaturg Redakce vážné a jazzové hudby
1999–2012 – Český rozhlas Vltava, Praha, vedoucí Redakce jazzové a populární hudby
1990–1998 – Ústav pro hudební vědu Akademie věd České republiky, Praha, vědecký pracovník
1989–1990 – Československý rozhlas, Praha, hudební sociolog Výzkumného oddělení
1988–1989 – Centrum pro volný čas mládeže, Praha, metodik pro kulturně výchovnou činnost
1983–1988 – Hudební oddělení, Ústav teorie a dějin umění Československé akademie věd, Praha, interní aspirant v oboru hudební vědy
1982–1983 – Československá televize Praha, pracovník fonotéky

studium:

1983–1988 – interní aspirantura v oboru hudební vědy, Hudební oddělení, Ústav teorie a dějin umění Československé akademie věd, Praha (1993 CSc.)
1977–1982 – čeština a hudební výchova, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha (1987 PhDr.)

pedagogická činnost:

od 2015 – Katedra hudební produkce, Hudební fakulta, Akademie múzických umění, Praha
2015–2016 – Pražská konzervatoř
od 2006 – Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno
2000–2010 – Literární akademie, soukromá škola Josefa Škvoreckého, Praha
1996–1998 – Katedra estetiky, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha
1995–1997 – Katedra hudební produkce, Hudební fakulta, Akademie múzických umění, Praha
1992–1996 – Konzervatoř Jaroslava Ježka, Praha
1989–1991 – Janáčkova akademie múzických umění, Brno

účast v grantových projektech:

2021–2024 – *The development of popular music investigation in the Czech Lands in the context of Central European culture and politics since 1945*, Grantová agentura Akademie věd České republiky (GA ČR 21-16304S) – spoluřešitel
1999–2001 – *Zpracování sbírky nahrávek v knihovně Libri prohibiti*, Ministerstvo kultury České republiky (CEP DA99P01OOU002) – řešitel
1991–1993 – *Evidence a studium pramenného materiálu k dějinám české rockové hudby*, Grantová agentura Československé akademie věd (GA ČSAV 95907) – řešitel

účast na konferencích:

2023 – Popular Music in Crisis, Minneapolis
2023 – Od folkloru k world music: Nové cesty ke staré hudbě, Náměšť nad Oslavou
2022 – Climates of Popular Music, Daegu
2022 – Od folkloru k world music: Hudba a slovo, Náměšť nad Oslavou
2022 – The Mid-century Musical: Stage, Screen and Television, Milán
2021 – 13. International Jazz Research Conference: Jazz Re:Search in 21st Century Academia and Beyond, Graz
2021 – Mládež, populární hudba a třída v časech postsocialistické změny, Olomouc
2021 – Regional experiences and external influences: reclaiming identities by popular music in the digital era, Toruň (online)
2020 – Folklor a folklorní inspirace v hudbě. Výroční konference České společnosti pro hudební vědu, Praha
2020 – Od folkloru k world music: Hudba a prostor, Náměšť nad Oslavou
2019 – Od folkloru k world music: Hudba a spiritualita, Náměšť nad Oslavou
2019 – Popular Music Studies in Europe, Varšava
2018 – Od folkloru k world music: O paměti, Náměšť nad Oslavou

2017 – Od folkloru k world music: Zrcadlení, Náměšť nad Oslavou
2016 – Od folkloru k world music: Na počátku bylo..., Náměšť nad Oslavou
2015 – Od folkloru k world music: Na scéně a mimo scénu, Náměšť nad Oslavou
2014 – Od folkloru k world music: Svět v nás, my ve světě, Náměšť nad Oslavou
2013 – Fenomén Zappa, České Budějovice
2013 – Od folkloru k world music: Co patří do encyklopedie, Náměšť nad Oslavou
2012 – Od folkloru k world music: Hudba a bariéry, Náměšť nad Oslavou
2011 – Situating Popular Music, Grahamstown
2011 – Od folkloru k world music: Cesty za vizí, Náměšť nad Oslavou
2010 – Od folkloru k world music: Hudba a rituál, Náměšť nad Oslavou
2009 – Popular Music Worlds, Popular Music Histories, Liverpool
2008 – Hledání kořenů: Nepřerušovaná cesta, Náměšť nad Oslavou
2007 – ¡Que viva la música popular!, Mexiko City
2005 – Making Music Meaning, Řím
2003 – Practising Popular Music, Montreal
2001 – Looking Back, Looking Ahead. Popular Music Studies 20 Years Later, Turku
1999 – Changing Sounds. New Directions and Configurations in Popular Music, Sydney
1997 – Popular Music: Intercultural Interpretations, Kanazawa
1996 – Populäre Musik in Österreich, Vídeň
1995 – Popular Music – Style and Identity, Glasgow
1994 – Central European Popular Music, Praha
1993 – Style and Identity, Stockton
1992 – Popular Music. The Primary Text, Londýn
1991 – Secondo convegno Europeo di analisi musicale, Trento
1991 – Popular Music and Social Reality, Berlín
1989 – 1789-1989 Musique, histoire, démocratie, Paříž

kurátorské projekty a další odborná či umělecká činnost:

2022 – Spirituál náram náramnej. 60 let od prvního veřejného vystoupení první české folkové skupiny Spirituál kvintet – kurátor výstavy
2020 – Opera pro chudé? Proměny českých muzikálů v čase a nečase – kurátor výstavy
2019 – Kytary proti totalitě. Role hudby v důležitých společenských proměnách – kurátor výstavy
2018/2019 – Dobře to dopadlo. Populární hudba v česko-slovenském manželství – kurátor výstavy
2016 a 2020 – PopStory - odborný poradce a scenárista dokumentárního cyklu České televize
2014/2015 – Jiří Šlitr 90//45/45. Hudebník a komik věhlasný, karikaturista a ilustrátor nedoceněný – kurátor výstavy
1999 – Bigbít - odborný poradce dokumentárního cyklu České televize
1998 – Průkopníci českého rock'n'rollu, editor CD
1998 – Československý jazz rock 1970 – 76, editor CD

členství v odborných radách a komisích:

od 2019 – člen redakční rady Hudební věda
1993–1997 – člen výkonného výboru International Association for the Study of Popular Music

důležitá vystoupení v médiích:

přes 300 autorských rozhlasových pořadů dostupných v audioarchivu Českého rozhlasu
komentáře a recenze pro pořad ArtZóna České televize

Bibliografie:

Monografie

Aleš Opekar, *The Matadors. Beatová aristokracie z Prahy*, Praha 2007

Editorial knihy, sborníku

Aleš Opekar (ed.) *Central European Popular Music*, Praha 1994

Aleš Opekar – Josef Vlček (edd.), *Excentrici v příměstí*, Praha 1989

Články v odborném periodiku

Aleš Opekar, Jiří Fukač and His Contribution to Popular Music Research / Jiří Fukač a jeho přínos pro výzkum populární hudby. *Hudební věda* 2–3, 2022, s. 214-245

- Aleš Opekar, Czech Underground from a Musical Historical Point of View. *Central European Journal for Contemporary Religion* 2, 2020, s. 5–34
- Aleš Opekar, Regionalistická historiografie českého rocku a její nové přírůstky, *Hudební věda* 2, 2020, s. 210–230
- Aleš Opekar, Po stopách bigbitu v českých zemích. Zapomenuté dokumenty o českém rocku, *Muzikus* 7–8, 1994, s. 52–55, 9, 1994, s. 38–41, 10, 1994, s. 21–23
- Aleš Opekar, Analýza rockového alba: Flamenco - "Kuře v hodinkách", *Česká literatura* 2, 1993, s. 187–198
- Aleš Opekar, K počátkům českého rocku. Nad prvním profilovým albem skupiny Olympic, *Hudební věda* 1, 1993, s. 60–69
- Aleš Opekar, Základní vývojové tendence v české rockové hudbě, *Hudební rozhledy* 11, 1990, s. 525–528, 12, 1990, s. 567–570, 1, 1991, s. 43–47
- Aleš Opekar, Zvířecí trilogie I. Straka v hrsti, *Opus musicum* 9, 1990, s. XVII–XXV
- Aleš Opekar, Hodnotová orientace v rockové hudbě, *Opus musicum* 4, 1989, s. 105–115, 5, s. XVII–XXII
- Aleš Opekar, Teorie a praxe stylově-žánrového členění hudby, *Rozhlasová práce* 4, 1989, s. 18–31
- Aleš Opekar, Je médium tzv. demokazety jevem dočasným?, *Opus musicum* 7, 1987, s. 220–222
- Aleš Opekar, Rockové dění ve znamení maratónů, *Opus musicum*, 3, 1985, s. XIII–XV

Kapitoly v knize

- Aleš Opekar, [Theoretical Reflections of Czech Musicals in the Changes of the Political Climate of the 1940s - 1990s](https://iipc.utu.fi/iaspm2022/). In Kimi Kärki (ed). *Popular Music Climates*. Turku 2023, dostupné online <<https://iipc.utu.fi/iaspm2022/>>
- Aleš Opekar, Od amerických spirituálů k české lidové baladě: Spirituál kvintet a zdroje jejich písňových textů v průběhu šesti desetiletí. In Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (ed.) *Od folkloru k world music: Hudba a slovo*. Náměšť nad Oslavou 2022, s. 153–174
- Aleš Opekar, Divoký východ aneb Na zbojnickou notu v českých muzikálech. In Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (ed.) *Od folkloru k world music: Hudba a prostor*. Náměšť nad Oslavou 2020, s. 219–224
- Aleš Opekar, Bůh si zakryl tvář. Náboženské odkazy v nenáboženských významech textů v české populární hudby, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.). *Od folkloru k world music: Hudba a spiritualita*. Náměšť nad Oslavou 2019, s. 226–245
- Aleš Opekar, Opus nula. Juvenilie a jejich potenciál na příkladu Lenky Dusilové, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k world music: Na počátku bylo...*, Náměšť nad Oslavou 2016, s. 197–216
- Aleš Opekar, „Jazz není mrtev, jen podivně zapáchá.“ *Frank Zappa a jazzová hudba. Kořeny české zappománie a Zappovske ohlasy v české hudbě*, in: Vladimír Papoušek – David Skalický (edd.), *Fenomén Zappa*. Praha 2016, s. 79–82 a 103–109
- Aleš Opekar, Lehké decibelové průsaky skrze těžce železnou oponu, in: Petr Hlaváček – Michal Stehlík (edd.), *Rozdělený svět? Evropa a Češi mezi svobodou a totalitou*, Praha 2016, s. 121–131
- Aleš Opekar, Hudba Kapverdských ostrovů aneb Tcheka na Fogu a jiné nestrojenosti, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k world music: Na scéně a mimo scénu*, Náměšť nad Oslavou 2015, s. 166–189
- Aleš Opekar, Populární hudba jako předmět výzkumu, in: Igor Jelínek (ed.), *Současná ruská a polská zpívaná poezie I*, Ostrava 2015, s. 37–56
- Aleš Opekar, Karel Kryl písničkář, in: Ivana Denčevová – Michal Stehlík (edd.), *Fenomén KK*, Praha 2014, s. 90–122
- Aleš Opekar, My cizinou jsme bloudili... Česká alternativní hudba a její ojedinělé šance na úspěch v zahraničí, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k world music: Svět v nás, my ve světě*, Náměšť nad Oslavou 2014, s. 83–96
- Aleš Opekar, World Music – heslo do encyklopedie aneb Definice nedefinovatelného, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k worldmusic: Co patří do encyklopedie*, Náměšť nad Oslavou 2013, s. 95–111
- Aleš Opekar, Opatrné černobílé námluvy v hudbě Jižní Afriky, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k world music: Hudba a bariéry*. Náměšť nad Oslavou 2012, s. 116–132
- Aleš Opekar, Repeated activity as ritual reality, in: Ed Montano – Carlo Nardi (edd.). *Situating Popular Musics*, Grahamstown 2012, s. 193–200
- Aleš Opekar, The Matadors: A difficult approach to songwriting for a Czech rock group of the 1960s, in: Ed Montano – Carlo Nardi (edd.). *Situating Popular Musics*, Grahamstown 2012, s. 327–339
- Aleš Opekar, Polka. Od lidových kořenů přes měšťanské bály až k postmoderním fúzím aneb Z východních Čech do Jižní Ameriky, in: Irena Přibylová – Lucie Uhlíková (edd.), *Od folkloru k world music: Cesty za vizí*, Náměšť nad Oslavou 2011, s. 75–86
- Aleš Opekar, Makarónské songs. Čeština versus cizí jazyky v české populární hudbě aneb Sbližování národů, in: Ivan Poledňák (ed.),

Proměny hudby v měnícím se světě, Olomouc 2007, s. 157–178

Aleš Opekar, Preserving Historic Sound: Processing of Historical Audio & Visual Documents in the Libri Prohibiti Library and the Popmuseum, in: Kimi Kärki – Rebecca Leydon – Henri Terho (edd.), *Looking Back, Looking Ahead, Popular Music Studies 20 Years*

Later, Turku 2002, s. 649–654

Aleš Opekar, Czechoslovak Jazz-rock Music: A Local Version of an International Phenomenon in the 1970s, in: Tony Mitchell – Peter Doyle (edd.), *Changing Sounds: New Directions and Configurations in Popular Music*, Sydney 2000, s. 183–187

Aleš Opekar, Rock ve škole nebo za školou, in: Ivan Poledňák (ed.), *Populární hudba a škola*, Praha 2000, s. 79–83

Aleš Opekar, Early Czech rock'n'roll: Social conditions and four sounds in preserved recordings, in: Toru Mitsui (ed.) *Popular Music: Intercultural Interpretations*, Kanazawa 1999, s. 349–356

Aleš Opekar, Terminologie ve výzkumu populární hudby, in: Miloš Schnierer (ed.), *Soudobá problematika nonartificiální hudby a hudební výchova*, České Budějovice 1998, s. 17–21

Aleš Opekar, The Influence of Czech Folklore on Czech Rock Music, in: Will Straw (ed.), *Popular Music – Style and Identity*, Montreal 1995, s. 229–231

Aleš Opekar, Two Great World Influences to the Czech Music Culture, 1789–1989, in: Antoine Hennion (ed.), *Musique, histoire, démocratie*, Paris 1992, s. 649–654

Aleš Opekar, Analysis of a Rock Album "Straka v hrsti" by the group Pražský výběr, in: Studii e testi 1, *Secondo Convegno Europeo di Analisi Musicale*, Trento 1992, s. 359–365

Encyklopedická hesla

Aleš Opekar, Csárdás, Dechovka, Kramářská píseň, Lidovka, Ludový fox, Masová píseň, Písničky divadel malých forem, Rock in Czechoslovakia, Slovenské tango, Staropražská písnička, Trampská píseň, Verbunkos (ve spolupráci s Lujsou Tari), in: David Horn –

Paolo Prato (edd.), *Bloomsbury Encyclopedia of Popular Music of the World. Volume XI. Genres: Europe*, New York, London, Oxford, New Delhi, Sydney 2017

Aleš Opekar, Czech Republic, Brno, Praha, Slovakia, Bratislava, in: John Shepherd – David Horn – Dave Laing – Paul Oliver – Peter Wicke (edd.), *Continuum Encyclopedia of Popular Music of the World. Volume VII, EUROPE*, London, New York 2005

Aleš Opekar, Monitor – EMI, Supraphon, in: John Shepherd – David Horn – Dave Laing – Paul Oliver – Peter Wicke (edd.), *Continuum Encyclopedia of Popular Music of the World. Volume I. Media, Industry and Society*, London, New York 2003

Aleš Opekar, hesla in *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby (část jmenná - světová scéna a československá scéna)* (edd.) Antonín Matzner – Ivan Poledňák – Igor Wasserberger, Praha, 1986, 1987, 1990

Recenze

Aleš Opekar, Přemysl Houda: Normalizační festival: socialistické paradox a postsocialistické korekce. *Hudební věda* 2–3, 2022, s. 179–399

Aleš Opekar, Jan Blüml – Yveta Kajanová – Rüdiger Ritter (eds.): *Popular Music in Communist and Post-Communist Europe* [recenze]. *Hudební věda*. 1, 2021, s. 136–142

Aleš Opekar, Lesely-Ann Jones: Proč zahynul John Lennon. Konečný portrét hudební legendy [recenze]. *Hudební rozhledy* 6, 2021, s. 57

Aleš Opekar, Pavel Klusák: Co je nového v hudbě, *Hudební věda* LVI, 2019, č. 1, s. 107–109

Aleš Opekar, Nešťastně pojmenovaná, leč velmi užitečná knížka. (Intelektuální protest, nebo masová zábava? Folk jako společenský fenomén v době tzv. normalizace, Praha: Academia 2014). *Soudobé dějiny*, 1 – 2, 2015, s. 178–182

Popularizační texty

Aleš Opekar, Bylo to takové osvěžující (I.) a (II.). Glasto-rituály. In Magdaléna Lindaurová (ed.) *Vojtěch Lindaur. Manitou sin desi*. Praha 2023, s. 101–108, 128–131, s. 214–217

Alena Havlíčková. In Marie Makariusová (ed.) *Biografický slovník českých zemí*. Praha 2020, s. 355

Milan Hlavsa. In Marie Makariusová (ed.) *Biografický slovník českých zemí*. Praha 2021, s. 663–664

Historie hudby 1918–1945. Dobře to dopadlo – populární hudba v česko-slovenském manželství. Sňatek z rozumu, líbánky i chvilková nevěra. *Autor in 2*, 2019, s. 52–53

Dobře to dopadlo – populární hudba v česko-slovenském manželství. 2. díl – Zkusíme to znovu, miláčku. 50–60. léta. Zrod novodobé pop-music. *Autor in 3*, 2019, s. 60–63

Dobře to dopadlo – populární hudba v česko-slovenském manželství. 3. díl – Oddělené účty, šťastný rozvod a staronové flirtování. 70–80. léta. *Autor in 4*, 2019, s. 46–49

Aleš Opekar, hesla z oblasti populární hudby in *Ottova Encyklopedie. Česká republika. 2 Kultura, umění*, Praha 2006

Aleš Opekar, hesla z oblasti populární hudby in *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. Praha 2003

Aleš Opekar, hesla z oblasti populární hudby in *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*. Praha 2002

Aleš Opekar, hesla z oblasti populární hudby in *Velký slovník naučný*, Praha 1999

Aleš Opekar, Bigbítové šlápoty. Obrazy z rockových dějin českých, *Rock & Pop*, č.1–12, 1996, s.72–73, č.1–12, 1997, s.64–65, č.1–12, 1998, s.64–65, č.1–12, 1999, s. 64–65

Aleš Opekar, Z New Orleansu do Seattlu. Stručný americký pop zeměpis. *Rock & Pop*, č. 1–12, 17–18 a 20–21, 1994, s. 21–22